

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб" щодо розміру та перерахунку раніше призначених пенсій, підвищення пенсій в разі втрати годувальника"

1. Обґрунтування необхідності прийняття проекту.

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб" (далі – Закон № 2262), внаслідок чого будуть відновлені соціальні гарантії осіб, звільнених з військової служби, а також інших осіб, які мають право на пенсію на умовах Закону № 2262, в частині призначення та перерахунку раніше призначених пенсій, а також максимального розміру пенсій за вислугу років.

Тобто, у разі реалізації проекту Закону відбудеться відновлення дії попередніх редакцій норм статей 13 та 63 Закону № 2262, які, всупереч іншим нормам цього Закону та вимогам Конституції України, були переглянуті таким чином:

максимальний розмір пенсії за вислугу років при її призначенні було зменшено відповідно з 90 % до 80 %, а згодом і до 70 %;

вирішення питання перерахунку раніше призначених пенсій перейшло до повноважень Кабінету Міністрів України, який у "ручному режимі" почав регулювати це питання, що призвело до масових протестів військових пенсіонерів.

Відновлення норм статей 13 та 63 Закону № 2262 забезпечить законодавче врегулювання гарантій гідної державної підтримки згаданої особливої категорії громадян та захист їх соціальних прав з дотриманням принципу рівності та єдиного підходу до визначення видів грошового забезпечення, які враховуються як при призначенні пенсій, так і при перерахунку раніше призначених пенсій особам, звільнених в різні часи з військової служби, та деяких інших осіб, в тому числі і для тих, які в майбутньому будуть звільнятися.

Крім зазначеного, статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" встановлено умови призначення пенсії за віком. Відповідно до вимог цієї статті пенсія за віком призначається після досягнення особами віку 60, 63 та 65 років за наявності страхового стажу, визначеного частинами першою – третьою цієї статті.

Члени сімей загиблих військовослужбовців, зокрема батьки та дружина, які досягли віку 60, 63 чи 65 років, можуть не мати права на призначення пенсії в разі втрати годувальника, якщо в них немає необхідного страхового стажу. Таким чином, вони позбавлені як права на призначення пенсії за віком, так і права на пенсію в разі втрати годувальника. Крім того, у зв'язку із загибеллю військовослужбовця - сина / доньки, чоловіка / дружини такі члени сім'ї, коли стануть непрацездатними, не матимуть можливості отримувати допомогу від дітей, чоловіка / дружини.

З метою забезпечення соціального захисту осіб зазначеної категорії потрібно надати право на призначення пенсії в разі втрати годувальника після досягнення ними віку, що дає право на призначення пенсії за віком, встановленого частиною першою статті 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", незалежно від тривалості страхового стажу або після досягнення такими особами 65-річного віку – у разі відсутності в особи права на пенсію за віком.

Враховуючи зазначене, зважаючи на норми та принципи частини п'ятої статті 17 Конституції України щодо пріоритетного та безумовного характеру забезпечення державою соціального захисту (в тому числі й пенсійного забезпечення) громадян України, які перебувають на службі у Збройних Силах України та в інших військових формуваннях, та враховуючи, що виключно Верховна Рада України шляхом прийняття законів визначає порядок перерахунку пенсій військовослужбовців, а Кабінет Міністрів України, керуючись Конституцією та Законами України, лише вживає заходів щодо забезпечення права осіб на пенсійне забезпечення, проектом Закону пропонується відновити дію попередніх редакцій статей 13 та 63 Закону № 2262, а також більш комплексно удосконалити норми чинного законодавства щодо виплати пенсії за втрату годувальника у даних випадках.

2. Мета і шляхи її досягнення

Метою проекту Закону є законодавче відновлення та забезпечення гарантій, наданих державою військовослужбовцям та іншим особам (в тому числі членам сімей колишніх військовослужбовців, у тому числі загиблих (померлих)), які мають право на пенсію відповідно до Закону № 2262, щодо призначення та перерахунку пенсій.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту.

Запропонованим альтернативним проектом на відміну від урядового проекту закону реєстр. № 6417 передбачено:

- збільшити з 70% до 90% відповідних сум грошового забезпечення максимально можливий розмір пенсії військовослужбовців;
- на заміну повноважень Уряду на власний розсуд визначати умови перерахунку пенсій пропонується встановити, що усі призначені за цим Законом пенсії підлягають перерахунку у зв'язку зі підвищенням грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, або у зв'язку із введенням для зазначених категорій осіб нових щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (надбавок, доплат, підвищень) та премій у розмірах, встановлених законодавством. Перерахунок пенсій здійснюватиметься на момент виникнення права на перерахунок пенсій у строки, передбачені частиною другою статті 51 України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб";
- підвищення мінімального розміру пенсії в разі втрати годувальника з

двох до чотирьох розмірів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;

- підвищення розмірів пенсії за втрату годувальника на 20 відсоткових пунктів;

- призначення пенсії за втрату годувальника не пізніше віку, який дає право на призначенні пенсії незалежно від тривалості страхового стажу, в тому числі за умови якщо вони мають право на дострокову пенсію, пенсію за віком на пільгових умовах чи пенсію на пільгових умовах із зменшенням пенсійного віку відповідно до закону, або якщо вони є особами з інвалідністю;

- не передбачено виплату спільної пенсії з обмеженням максимальним розміром, що може призвести до зменшення загальної суми пенсій, які виплачувалися до призначення спільної пенсії.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Нормативно-правовими актами у цій сфері правового регулювання є Конституція України, закони України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб", "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" та "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей".

Реалізація проекту не потребує внесення змін до інших законодавчих актів.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

На момент внесення не потребує додаткових видатків з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних наслідків прийняття проекту

Прийняття проекту закону дасть змогу здійснювати призначення та перерахунок пенсій, призначених відповідно до Закону № 2262, у зв'язку зі зміною розміру будь-якого з видів грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, або у зв'язку із введенням для зазначених категорій осіб нових щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (надбавок, доплат, підвищень) та премій у розмірах, встановлених законодавством. З прийняттям законодавчої ініціативи буде збільшено максимально можливий розмір пенсії для таких осіб.

Крім того, прийняття даного законопроекту забезпечить підвищення рівня соціального захисту членів сімей колишніх військовослужбовців, у тому числі загиблих (померлих).



ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Королевська Наталія Юріївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000007FAE280094288F00
Дійсний до: 26.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 128д9/1-2021/406056 від 28.12.2021



776292